

Multatuli Museum Nieuwsbrief

Korsjespoortsteeg 20

info@multatuli-museum.nl

1015 AR Amsterdam

multatuli-museum.nl

T 020-638 1938

multatuli-online.nl

Oktober 2024

Beste Multatuliaan,

Dankzij een gulle gift van een lid van het Multatuli Genootschap is achterstallig onderhoud aan het pand van het museum hersteld. De goten zijn vernieuwd en de voordeuren en ramen aan de voorkant zijn geschilderd. Het pand, Korsjespoortsteeg 20, Amsterdam, staat er weer prachtig bij.

Op zaterdag 24 augustus vond voor en in het museum het Multatuli Festival plaats. In deze nieuwsbrief een verslag.

Zaterdag 16 november zal in de aula van Het Amsterdams Lyceum de novemberbijeenkomst van het genootschap plaatsvinden. De emeritus hoogleraren Marita Mathijssen en Elsbeth Etty zullen lezingen geven over hun binnenkort te verschijnen biografieën van respectievelijk Betje Wolff (1738-1804) en Hugo Brandt Corstius (1935-2014).

Dit jaar is het honderdste geboortjaar van de beeldhouwer Hans Bayens, de maker van het standbeeld van Multatuli. Goed nieuws over de miniatuur van het beeld dat u in het museum kunt bekijken.

Olf Praamstra, emeritus hoogleraar en lid van het genootschap, heeft in samenwerking met Coen van 't Veer en Rick Honings een boek gepubliceerd over een tot nu toe onbekend reisverhaal van de Indische schrijfster Dé-Lilah, waarin ze een vijf maanden durende reis over Java beschreef. Meer hierover in deze nieuwsbrief.

Teneinde de museumbeleving dynamisch te houden dan wel te verbeteren, heeft het bestuur van het genootschap een Museumcommissie opgericht. Wij hopen in volgende nieuwsbrieven u te kunnen informeren over de ideeën van de commissie.

En, ons tijdschrift *Over Multatuli* 2024 valt binnenkort bij de leden van het genootschap op de mat.

Met vriendelijke groet,

Het bestuur van het Multatuli Genootschap

Agenda

Novemberlezing van het Multatuli Genootschap

Zaterdagmiddag 16 november in de aula van Het Amsterdams Lyceum, Valeriusplein 15, 1075 BJ Amsterdam.

Op bovengenoemde datum zullen Marita Mathijsen en Elsbeth Etty spreken over hun dan vers van de drukpers gerolde biografieën van respectievelijk Betje Wolff (1738-1804) en Hugo Brandt Corstius (1935-2014).

Marita Mathijsen, emeritus hoogleraar moderne Nederlandse letterkunde aan de UvA en erelid van het Multatuli Genootschap schreef *Een Vrije Geest, het uitzonderlijke leven van Betje Wolff*. Vrijdenker Betje Wolff was een groot schrijfster die religieuze orthodoxie bespote en ageerde tegen zaken als vrouwenonderdrukking, slavernij en dieren-mishandeling. Er zijn aanwijzingen dat zij Multatuli, die een eeuw later de pen opnam om onrecht te bestrijden en benepen heersende zeden onder vuur te nemen, heeft geïnspireerd.

Elsbeth Etty, voorzitter het Multatuli Genootschap en voormalig bijzonder hoogleraar literaire kritiek aan de VU, schreef *Ik heb nog nooit gelogen* over leven en werk van Hugo Brandt Corstius. Onder diverse pseudoniemen, zoals Piet Grijs en Battus, schreef hij vijftig jaar lang geruchtmakende columns en polemieken die hij zelf op één lijn stelde met Multatuli's vlijmscherpe proza. Hij identificeerde zich verregaande met Multatuli van wie hij bijna twintig jaar lang een biografie probeerde te schrijven. Daar slaagde hij niet in.

Wie dat wel deed, is Dik van der Meulen die in 2002 promoveerde op de met de

AKO -literatuurprijs bekroonde dissertatie *Leven en werk van Eduard Douwes Dekker*. Na hun lezingen zullen de sprekers onder zijn leiding met hem en het publiek debatteren over de aanpak van hun biografieën, hun ontdekkingen en verrassende onthullingen.

Multatuli Festival

Evenals vorig jaar haakte ons museum in op de door de Gemeente Amsterdam financieel gefaciliteerde mogelijkheid om als culturele instelling iets voor de omliggende buurt te organiseren; een buurtfestival. In plaats van het voorjaar werd dit keer voor het najaar gekozen. Ongelukkigerwijze viel 24 augustus nog net in de grote schoolvakantie in onze regio waardoor ouders en kleine kinderen uit de buurt nog niet teruggekeerd waren. Voor hen was een professionele poppenkastvoorstelling ingevlogen die op werkelijk betoverende wijze een aantal klassieke kindersprookjes tot leven bracht binnen in ons oude Multatuli Huis waar de geest van de 19de eeuw nog alom voelbaar is. Bij gebrek aan kinderen vertelde de poppenkast actrice en poppenmaakster over haar werk en toonde de door haar gemaakte poppenkarakters. 'The show must go on' en daarmee de voorstelling en gezegd kan worden dat zelfs het gezelschap aanwezige genootschapsleden en vrijwilligers ontroerd waren.

Oude bekenden uit de straten om ons heen waren wel van de partij en zetten hun conversaties van vorig jaar gewoon weer voort. Opvallend veel reguliere bezoekers, veelal uit het buitenland, kwamen die middag voorbij en werden aangenaam verrast door de versierde straat en de feestelijk ingerichte zit- en verblijfruimte. Dankzij het organisatietalent van bestuurslid Chris van de Ven konden wij gebruikmaken van een rijdende keuken-faciliteit en werd er voor iedereen een gratis portie nasi of bami goreng geserveerd met saté en ter plekke gebakken kroepoek. De aanwezige vrijwilligers zorgden voor een rondleiding in het museum en lieten aan de hand van hun verhalen en de getoonde objecten zien dat Multatuli zich het lot van de Javaan aantrok en als klokkenluider Nederland wakker schudde uit de roes van de koloniale welvaart.

De maandelijkse vrijwilligersmiddag hadden wij laten samenvallen met dit festival en tevens werd aan hen, die ons museum tenslotte draaiend houden, een gratis exemplaar van het opnieuw uitgegeven tweedelige album Woutertje Pieterse, geïllustreerd door Jan Kruis, aangeboden. Zo werd het zowel voor de bezoekers en de vrijwilligers als voor het Genootschap en het Museum een geslaagde middag ondanks de afwezigheid van de kinderen uit de buurt.

Achterstallig onderhoud

Er was sprake van achterstallig onderhoud aan het museum. Het pand moest nodig geschilderd worden, en de slechte staat van de goten leiden tot lekkage in het voormalige appartement van de Douwes Dekkers. Dankzij een gulle gift van een lid van het Multatuli Genootschap is het achterstallig onderhoud hersteld. De goten zijn vernieuwd en de voordeuren en ramen aan de voorkant zijn geschilderd.

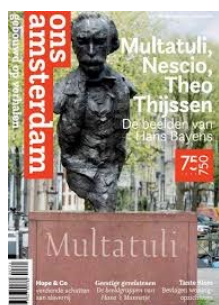
Wist u dat? (Hans Bayens I)

Op de Torensuis in Amsterdam staat het door Hans Bayens gemaakte en door koningin Beatrix in 1995 onthulde standbeeld van Multatuli. In de Amsterdamse volksmond heeft het een bijnaam gekregen: *De Geest van Multatuli uit de fles*. Een passender bijnaam hadden wijzelf niet kunnen bedenken!

Het tijdschrift *Ons Amsterdam* heeft een nummer gewijd aan Hans Bayens, ter gelegenheid van zijn honderdste geboortjaar. Hij had een grote passie voor

literatuur, en behalve een standbeeld voor Multatuli heeft hij ook geliefde beelden gemaakt van Theo Thijssen en de Titaantjes van Nescio.

Miniatuur van het standbeeld van Multatuli (Hans Bayens II)

Het museum bezit een miniatuur van Hans Bayens standbeeld voor Multatuli. De miniatuur was door mevrouw de Bos uit Gouda aan het museum in bruikleen gegeven. Mevrouw De Bos is nu op leeftijd en bijna blind. Zij heeft het genootschap te kennen dat het bruikleen voor eeuwig zal worden, en heeft het beeldje definitief geschonken. Daar is het genootschap en het museum haar bijzonder dankbaar voor.

Mevrouw De Bos – al heel lang lid van het Multatuli Genootschap – bezocht het museum als een van de eersten, al in 1973, twee jaar voor het geopend werd. De objecten en boeken stonden verspreid door het pand, maar met de inrichting van het museum zou pas in 1974 begonnen worden. Een ware Multatuliaan!

Uit het Multatuli Museum

Een van de pronkstukken van het museum: het bureau van Multatuli, in 1875 door vrienden en bewonderaars aan hem geschonken ter gelegenheid van zijn verjaardag en de première van zijn toneelstuk *Vorstenschool*.

Zie ook www.multatuli-museum.nl.

Nieuwe boeken

Een Indische vrouw in Maleisië – Een onbekend reisverhaal van Dé-Lilah uit 1897

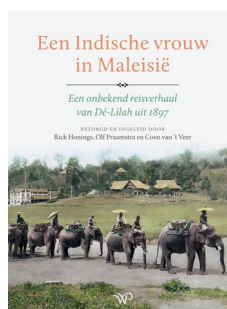
In 1899 publiceerde de Indische schrijfster Dé-Lilah (pseudoniem van Lucy van Renesse) Mevrouw Klausine Klobben op Java, een fascinerend reisverhaal waarin ze enigszins gefictionaliseerd haar vijf maanden durende reis over Java beschreef. Minder bekend is dat ze hierna nog een tweede reisverhaal heeft geschreven: Mevrouw Klausine Klobben bij de Overburen, dat nooit in druk is verschenen. Dé-Lilah brengt hierin verslag uit van een reis in 1897 langs de westkust van wat tegenwoordig Maleisië is. Dit verhaal van een Indo-Europese vrouw die alleen door een onherbergzaam gebied reist, wordt nu voor het eerst openbaar gemaakt. Het is een uniek verhaal, omdat het een hybride en kritisch perspectief biedt op het Europese kolonialisme. Los daarvan is het vanwege de vlotte stijl en de vele avonturen een meeslepend reisverhaal. In de

inleiding schetsen de bezorgers de literair-historische context.

Rick Honings (1984) is Scaliger-hoogleraar en verbonden aan het onderzoeksinstituut Leiden University Centre for the Arts in Society (LUCAS). Zijn onderzoek richt zich vooral op de Nederlandse literatuur van de negentiende eeuw en op de Indische letteren.

Olf Praamstra (1950) is emeritus hoogleraar 'Nederlandse literatuur in contact met andere culturen' aan de Universiteit Leiden en als gast-onderzoeker verbonden aan het LUCAS.

Coen van 't Veer (1968) is verbonden als universitair docent aan het LUCAS. Hij doet onderzoek naar (post)koloniale literatuur, in het bijzonder die van Nederlands-Indië/Indonesië.

Over *Multatuli* 2024

Goed nieuws. Binnenkort valt bij de leden van het Multatuli Genootschap het tijdschrift *Over Multatuli* 2024 op de mat. Een dik nummer, ruim 100 pagina's.

Wilt u meer weten over *Multatuli*?

Bezoek de website Multatuli.Online.

Deze website bevat een schat aan informatie over Multatuli, zijn leven, zijn boeken, zijn tijdgenoten, enz.

Uitgelicht: Multatuli's brieven. Deze afdeling bevat brieven die Multatuli schreef aan personen en instellingen. Ook de brieven die hij ontving zijn hier te lezen en brieven die óver hem geschreven zijn. Deze brieven zijn oorspronkelijk verschenen in Multatuli's *Volledige Werken* in de delen 8 t/m 25. Toegevoegd zijn een groot aantal nagekomen brieven die teruggevonden zijn na het verschijnen van de laatste delen van de *Volledige Werken* in 1995.

Lid worden van het Multatuli Genootschap?

Als lid ontvangt u het jaarboek *Over Multatuli* en heeft u gratis toegang tot het Multatuli Museum. In het voorjaar vindt de jaarvergadering plaats, met na de pauze lezingen door interessante gasten. In het najaar is er een tweede bijeenkomst, ook met lezingen (zie de agenda van deze nieuwsbrief.) Het lidmaatschap bedraagt slechts € 35,- per jaar. Bij interesse of voor meer informatie kunt u een e-mail sturen naar:

info@multatuli-museum.nl

